

DOMINIVM ECCLESIAST.

Princeps aliquis secularis Pontificis obtineret ditiones, easque tanquam rem propriam & hæreditariam administraret, cum paucis Principibus fore comparandum, non tam imperii amplitudine (quanquam & hoc amplissimum est) quam regionum præstantia, agrorum fertilitate, incolarum numero, nobilitate civium, ad militiam apta juventute, summa denique rerum omnium abundantia: quarum rerum adjumentis non sua tantum præclare tueri, sed aliis etiam formidabilis esse possit. Sed plerique omnes, qui antehac fuerunt Pontifices, non modo de amplificanda & locupletanda ditione Ecclesiastica, sed vix pene dicam, de conservanda ullam susceperunt curam aut cogitationem.

*Dignitas
spiritualis.*

Verum enimvero Pontificia dignitas atque auctoritas magis à spiritualibus, quam à temporalibus dependet. Quoad illas enim, Pontifex Romanus pro universæ Christianæ Reipublicæ capite, divi Petri successore, & Christi in terris vicario à Catholicis habetur, qui in rebus ad fidem pertinentibus errare non possit: à cuius iudicio & determinatione ne minimum quidem discedere liceat, qui legum ejusmodi rebus à se latarum vinculo constringere omnes queat: qui in eis etiam, quæ in Conciliis tractata sunt, plenam statuendi & determinandi habeat facultatem: qui denique supra Concilia sit, quorum decreta ipsius sit declarare, infringere, corrigere, & in quibusdam etiam dispensare: in quo tamen Sorbona Parisiensis Theologica, Basiliensis Concilii auctoritatem sequuta, nunquam absolute voluit assentiri. Iam rerum sacrarum, & quæ sub his comprehenduntur, cura omnis ad Pontificem refertur. Neque vero Sacerdotes modo & monachi ipsi sunt subiecti, sed ne seculares quidem ab ipsius potestate sunt exempti, non tantum respectu rerum pure spiritualium, sed & aliqua ex parte temporalium, ut judiciorum tam civilium & criminalium, quam rerum matrimonialium, hæreticæ pravitatis, & aliorum enormium scelerum judicia ab ipso ejusque ministris petantur.

*Auctoritas
Pontificis.*

Quin etiam non defuerunt, qui ad demerendam Pontificum gratiam, scribere non dubitarunt, Principes omnes & status seculares Pontificum imperio esse subiectos, eorumque esse de Regum & Principum controversiis iudicium ferre, & quid hujus, quidve illius sit, determinare.

Ac si quis penitus cognoscere velit, quanta Pontificis Romani sit auctoritas: tot tantosque præmiorum ac pœnarum, quibus duabus rebus tanquam vinculis, homines in officio continentur, modos perpendat. In pœnis quidem, quæ à Pontificibus infliguntur, non de fortune tantum & vita, sed de animæ quoque salute agitur, eorum scilicet, quibus illi sacris interdixerint, quosque censura & excommunicatione

percusserint. Remunerandi vero idem plures quam quispiam alius Princeps habet modos, non tantum è bonis temporalibus, sed etiam spiritualibus, ut absolutione, indulgentiis, dispensatione, aliisque tam temporalium quam spiritualium rerum gratiis, quibus non plebei tantum homines, sed maximi etiam Principes opus habent, præsertim ut ad suos & suorum regnorum usus, & necessitates, Ecclesiasticorum subsidii, decimis, & id genus exactionibus liceat uti.

Sed inprimis illa trita & latissima est via, conferendi scilicet in alienis regionibus sive imperiis Ecclesiastica beneficia: quæ tamen potestas hodie non parum accisa est, & restricta, in Germania præsertim, ubi Episcopos & Prælatos eligendi Canonici collegia (quæ Capitula vocant) jus habent; exceptis iis, qui Austriacæ familiæ imperio subsunt, qui ab Archiducibus nominantur. In Francia sive Gallia solius Regis est Episcopos nominare. Sic etiam Rex Catholicus solet in Hispaniæ regnis, in India occidentali, in Belgio, in Sardinia, Episcopos nominare; in regno Neapolitano nominationis jus habet in viginti quatuor Ecclesiis, secundum conventionem cum Clemente VII factam. Sed & Imperatori, quatenus Hungariæ & Bohemiæ rex est, Episcopos in jam dictis regnis nominandi jus est, non Collegiis. Idem in Lusitania & Polonia usurpatur. Nihilominus tamen tanta eorum beneficiorum, quorum ad Papam pertinet dispositio, est copia, ut nemini ex omnibus Christianis Principibus uberius sit materia, & latior, quibus voluerit, benefaciendi campus: sed & qui Collationem ab ipso non accipiunt; Confirmationis tamen diploma impetrare necesse habent.

Non alienum abs re fuerit, de Pontificum creatione hoc loco aliquid dicere, ut quantum fieri potest, omnia breviter, quæ ad materiæ hujus cognitionem pertinent, persequamur. Sciri igitur oportet, morem Romani creandi Pontificis varium esse, & diversum ab illo antiquitus usurpato. Primum enim Pontificem, D. Petrum scilicet Apostolorum Principem, Christus ipse, Dei filius, Ecclesiæ fundator, propria auctoritate instituit. D. Petrus Clementem sibi successorem ascivit: cui postea Cletus, & inde Anacletus successerunt. Postea Cletus Romanus, conjunctis cum populo suffragiis, jus renunciandi sibi Pontificis usurpavit. Inde ab anno 351 Imperatores suam quoque interposuere auctoritatem: à quibus illi confirmationem petere solebant, primum deprecata certæ pecuniæ summa, deinde sine pretio. Iidem per aliquod temporis spatium non nisi præsentibus Imperatorum legatis coronari solebant: ac tandem etiam ipsorum Pontificum consensu, ad retundendam populi Romani insolentiam, universum jus creandorum Pontificum in Imperatores fuit translatum, qui etiam longo

*Creatio
Pontificum.*